

UN CÒDEX DE
PERE MIQUEL CARBONELL
A PAMPLONA

Anscari M. Mundó

A l'Archivo General de Navarra, de Pamplona, en la secció de "Códices y Cartularios", amb el número 35 (abans 9, en llapis), es conserva un bonic manuscrit de pergami, que conté les *Quaestiones in Vetus Testamentum* de sant Isidor, que comencen: "*Historia sacrae legis...*" i comprenen des del Gènesi fins als Macabeus (aquest darrer comentari molt breu)¹. Quan el vaig examinar, ara fa dotze anys, la lletra em va semblar italiana, d'un ambient proper a la cancelleria pontifical, datable al segle XIII. La decoració és sobria, amb caplletres vermelles i blaves alternes; només sobresurt la del començ de l'Èxode, quelcom ornada. Al penúltim foli del Gènesi hi ha dibuixat un animal. El tamany del còdex és in octavo; no té foliació; va relligat en pergami del segle XV.

El que ara ens interessa saber d'aquest còdex és la seva pertinença a l'humanista barceloní Pere Miquel Carbonell. Ens ho diu ell mateix en una subscripció final autògrafa²:

¹ Pl. 83 col. 207-424. També porta per títol en altres còdexs: *Mysticorum expositiones sacramentorum*; vegi's la tradició manuscrita molt antiga d'aquesta obra en M. C. DÍAZ y DÍAZ, *Index Scriptorum Latinorum Medii Aevi Hispanorum*, núm. 121, on, però, no es cita aquest manuscrit de Pamplona. El menciona, en canvi, J. Mª de LACARRA, *Guía del Archivo General de Navarra. Pamplona*. Guías de Archivos y Bibliotecas. Dirección General de Archivos y Bibliotecas, servicio de publicaciones del Ministerio de Educación Nacional, Madrid, 1954, pp. 143-144.

² Corregeixo damunt del manuscrit la transcripció que en féu Lacarra en l'obra citada a la nota anterior.

Die martis quinta mensis iulii, anno a Nat. Domini M^oCCCC^o septuagesimo quarto, ego Petrus Michael Carbonellus, regia auctoritate notarius publicus Barcinone, huius Hysidori librum comparavi a Gabriele Prats, bibliopola medio curatore publico et iurato Barchinone et pretio iam exsoluto.

A continuació hi ha un dibuix de la seva mà segurament, que representa una figura femenina amb corona plana, asseguda dalt d'un arbre, que sosté una flor a cada mà i al damunt de l'esquerra, un ocell³.

Al llom i de la mateixa mà d'En Carbonell hi ha el títol: *B. Isidorus de Quinque Libris Moysi*, seguit d'una rúbrica notarial.

L'havia comprat, doncs, el dimarts, 5 de juliol del 1474, del ben conegut llibreter Gabriel Prats, de Barcelona. Carbonell li havia adquirit ja diversos llibres des del 1470⁴; entre els quals, però, no hi consta aquesta obra d'Isidor. Tampoc no consta en el catàleg dels llibres que posseïa Carbonell l'any 1484⁵. Això no pot estranyar, degut al predomini absolut dels llibres d'autors clàssics que anotà en aquell catàleg.

En el manuscrit no hi ha cap indicatiu de les vicissituds que hagi pogut passar després de l'adquisició que en féu el notari i arxiver reial barceloní. Només consta que fou adquirit per la "Comisión de Monumentos" i dipositat a l'Archivo General de Navarra, probablement al començ d'aquest segle.

Barcelona, octubre de 1978.

³ Un altre dibuix d'En Carbonell al manuscrit Barcelona, Biblioteca de Catalunya, 448, f.l.

⁴ Segons una informació detallada facilitada per Joan Ainaud al doctor JORDI RUBIÓ, que la féu conèixer en el treball, riquíssim de dades publicat en col.laboració amb JOSEP Mª MADURELL, *Documentos para la historia de la imprenta y librería en Barcelona (1474-1553)*, Barcelona, 1955, p. 26*, nota 50; vegeu encara diverses mencions a les pàgines citades a l'índex de l'obra, especialment a les pp. 48*, 138 i 294-296.

⁵ Publicat per J. RUBIÓ, *Els autors clàssics a la biblioteca de Pere Miquel Carbonell, fins l'any 1484*, a *Miscel·lània Crexells*. Publicacions de la Fundació Bernat Metge, I, Barcelona, 1929, pp. 205-222, tret del manuscrit de Girona autògraf de Carbonell. El mateix Rubió havia publicat anteriorment: *Un bibliòfil català del segle XV, En Pere Miquel Carbonell*, a la *Revista de Catalunya*, 6(1926), pp. 136-142, que ha estat reproduït al volum del mateix J. RUBIÓ, *La cultura catalana del Renaixement a la Decadència*, Barcelona, Edicions 62, 1964, pp. 79-89.